

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan komission suositus Turkin edistymisestä Euroopan unioniin liittymisen valmisteluissa”

(2006/C 31/03)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille ”Euroopan komission suositus Turkin edistymisestä Euroopan unioniin liittymisen valmisteluissa”, KOM(2004) 656 lopullinen,

ottaa huomioon Euroopan komission 29. marraskuuta 2004 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 28. syyskuuta 2004 tekemän päätöksen antaa ”ulkosuhteet”-valiokunnan tehtäväksi laatia lausunto laajentumisprosessin edistymistä koskevasta Euroopan komission strategia-asiakirjasta,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan 17. joulukuuta 2004 tekemät päätelmät, joissa päätetään aloittaa liittymisneuvottelut Turkin kanssa 3. lokakuuta 2005, 19.–20. kesäkuuta 2003 Thessalonikissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, 12.–13. joulukuuta 2002 Kööpenhaminassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät sekä 10.–11. joulukuuta 1999 Helsingissä kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin mietinnön komission suosituksesta ja määräaikauskertomuksesta Turkin edistymisestä liittymisvalmisteluissa (KOM(2004) 656 lopullinen), A6-0063/2004 final,

ottaa huomioon 18. marraskuuta 2004 antamansa päätöslauselman Turkin liittymistä Euroopan unioniin koskevien neuvottelujen aloittamisesta (CdR 476/2004),

ottaa huomioon Turkin paikallisviranomaisten ja ”ulkosuhteet”-valiokunnan Ankarassa 11. lokakuuta 2004 järjestämässä seminaarissa hyväksytyt päätelmät eli ns. Ankaran julistuksen (CdR 477/2004),

ottaa huomioon Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan, jonka Turkki ratifioi vuonna 1992,

ottaa huomioon ”ulkosuhteet”-valiokunnan huhtikuun 26. päivänä 2005 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 495/2004 rev. 1), jonka esittelijä oli Farumin kunnanvaltuuston jäsen Helene **Lund** (DK/PSE),

pyrkii tarkastelemaan Turkin edistymistä valmisteluissa EU-jäsenyyteen paikallis- ja aluetason näkökulmasta,

sekä katsoo seuraavaa:

- 1) Neuvoston päätettyä aloittaa Turkin kanssa neuvottelut 3. lokakuuta 2005 Turkille ovat avautuneet eurooppalaiset tulevaisuudennäkymät, joiden toteutuminen edellyttää kuitenkin vielä huomattavaa edistystä. Neuvotteluprosessin on oltava avoin.
- 2) Turkissa on parhaillaan käynnissä mullistava muutosprosessi, johon liittyy myös asenteiden muutos. Turkki voisi siten olla Lähi-idän maille tärkeä esimerkki muslimienemmistöisestä maasta, jossa pidetään kiinni sellaisista perusperiaatteista kuin vapaus, demokratia, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen ja oikeusvaltio

- 3) Viranomaiset ovat poistaneet kuolemanrangaistuksen, ottaneet kidutuksen osalta käyttöön ”nollatoleranssipolitiikan”, poistaneet monia sanan-, kokoontumis- ja uskonnonvapauden rajoitteita ja taanneet tietyt kulttuurioikeudet kaikille Turkin kansalaisille, myös niille kansalaisille, jotka ovat syntyneet tietyillä alueilla. Lisäksi on ryhdytty toimenpiteisiin korruption kitkemiseksi, sillä korruptio on vakava ongelma maan julkishallinnossa. Kyseisiä toimenpiteitä on kuitenkin tehostettava kaikilla viranomaisasoilla. Myöskään naiseen kohdistuvaa fyysistä tai psyykkistä väkivaltaa ei pidä hyväksyä missään tapauksessa.
- 4) Turkki on keskusjohtoinen valtio, jossa vaaleilla valituille alue- ja paikallisviranomaisille on siirretty vain harvoja tehtäviä. Valtiolla on lisäksi huomattavasti valvontavaltaa paikallisviranomaisiin nähden lakiin perustuvien periaatteiden ja menettelyjen noudattamisessa. Valtion nimittämällä virkamiehillä ja maaherroilla on monilla aloilla enemmän valtaa kuin vaaleilla valituilla alue- ja paikallistason edustajilla. Paikallisviranomaisten hallinnollisesta valvonnasta vastaavat sisäasiainministeri ja 81 läänin maaherrat.
- 5) Komissio on esittänyt kolmesta pilarista koostuvan strategian. Ensimmäinen pilari koskee yhteistyötä, jonka avulla vahvistetaan ja tuetaan Turkin uudistusprosessia eritoten Kööpenhaminassa asetettujen poliittisten edellytysten saavuttamiseksi. Toisessa pilarissa ehdotetaan erityisehtoja liittymisneuvottelujen käymiselle Turkin kanssa. Kolmannen pilarin tavoitteena on vahva ja laaja poliittinen ja kulttuurivuoropuhelu EU:n jäsenvaltioiden ja Turkin kansalaisten välillä. Turkin kansalaisyhteiskunnan rakentamisen avustaminen ja tukeminen on nähtävä tärkeänä osana valmistautumista Turkin mahdolliseen jäsenyyteen.
- 6) Alueiden komitea kiinnittää huomiota erityisesti niihin toimiin, jotka kuuluvat alue- ja paikallisviranomaisten toimivaltaan, ja aikoo keskittyä aktiivisessa osallistumisessaan käytännön ongelmiin, jotka voidaan ratkaista EU:n ja Turkin alue- ja paikallistason osapuolien käytännön yhteistyön avulla. Tässä yhteydessä on syytä hyödyntää ystävyysoitoiminnasta ja valmiuksien kehittämiseen tähtäävistä hankkeista alue- ja paikallistasolla saatuja kokemuksia.

hyväksyi 6.–7. heinäkuuta 2005 pitämässään 60. täysistunnossa (heinäkuun 6. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon:

1 Alueiden komitean kanta

ALUEIDEN KOMITEA

1.1 **korostaa**, että Turkkiin aiotaan soveltaa samoja kriteerejä kuin muihinkin jäsenhedokasmahin, ja **pitää** Turkin viranomaisten viime vuosina toteuttamia uudistuksia tervetulleina. Uudistukset ovat osaltaan auttaneet Turkkiä täyttämään nk. Kööpenhaminan kriteerit riittävän hyvin, jotta neuvottelut maan liittymisestä EU:n jäseneksi voidaan aloittaa.

1.2 **myöntää**, että Turkki on toteuttanut viimeisten vuosien aikana ja erityisesti vuoden 2002 vaalien jälkeen enemmän uudistuksia kuin sitä edeltävien vuosikymmenien aikana: parlamentti on hyväksynyt joukon uudistuspaketteja, kuten julkishallintoa koskevan uudistuspaketin, sekä lukuisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä uudistusten täytäntöönpanemiseksi. AK **huomauttaa** kuitenkin, että presidentti on käyttänyt veto-oikeuttaan eräiden lakien osalta, ja ne eivät sen vuoksi ole vielä tulleet voimaan.

1.3 **toteaa**, että Turkki on edistynyt merkittävästi poliittisessa uudistusprosessissaan. Maassa on hyväksytty kauaskantoisia perustuslaillisia ja lainsäädännöllisiä muutoksia, jotka ovat muuttaneet poliittista ja oikeusjärjestelmää.

1.4 **kiinnittää huomiota** siihen, että lainsäädäntätyötä on edelleen jatkettava.

1.5 **tähdentää**, että on huolehdittava siitä, että suunniteltu lainsäädäntö saatetaan voimaan ja että sitä etenkin sovelletaan

asianmukaisesti ja että ihmisoikeusrikkomustapaukset tutkitaan ja käsitellään tehokkaasti. Kyproksen tasavalta on tunnustettava kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisesti ennen neuvottelujen aloittamista.

1.6 **kiinnittää huomiota** siihen, että Turkki on maa, jossa esiintyy suuria alueellisia eroja. Tämä on ylimääräinen haaste Turkin pyrkiessä kehittymään tavalla, josta on hyötyä koko maalle.

1.7 **katsoo**, että julkishallintoa koskeva uudistuspaketti on hyväksyttävä mahdollisimman pian alue- ja paikallisviranomaisten organisaatioiden sekä kansalaisyhteiskunnan asianmukaisen kuulemisen jälkeen.

1.8 **toivoo** voivansa osallistua rakentavasti komission strategiassa mainittujen kolmen pilarin ja etenkin EU:n jäsenvaltioiden ja Turkin kansalaisten välistä vahvaa ja laajaa poliittista ja kulttuurivuoropuhelua koskevan kolmannen pilarin täytäntöönpanoon. Kansalaisyhteiskunnalla sekä alue- ja paikallisviranomaisilla on oltava keskeinen rooli tässä vuoropuhelussa, jota komission tulee tukea konkreettisin toimin vuoropuhelun tehostamiseksi.

1.9 **suhtautuu** erittäin myönteisesti siihen, että kansalaisyhteiskunnan osallistumista yhteiskunta-elämään lisätään, ja **korostaa**, että on tarpeen tukea kansalaisyhteiskunnan edelleenkehittämistä, kokoontumisvapaus mukaan luettuna.

1.10 **katsoo**, että yhteistyö sekä tietojen ja parhaiden käytänteiden vaihto paikallis- ja aluetasolla edistävät demokratiaa sekä yhteiskunnallista ja taloudellista kehitystä.

1.11 **kiinnittää** huomiota seuraaviin aloihin, joilla paikallisia alueviranomaisten olisi hyödyllistä osallistua Turkin jäsenyyssuorituksen kehittämiseen:

- a) julkishallinnon pätevyttämisen- ja työjärjestelyt erityisesti alue- ja paikallistasolla
- b) julkisten palvelujen hallintojohtaminen
- c) aluekehitys ja maankäyttö
- d) taajama-alueiden hallinto
- e) maatalous, kalastus ja maaseudun kehittäminen
- f) ympäristö, luonnonvarojen käyttö ja väestönsuojelu
- g) liikenteen ja energian paikallisuolottuvuus
- h) pk-yrityksiä tukevat politiikat
- i) työllisyyttä edistävät politiikat
- j) yhdenvertaisuutta edistävät politiikat sekä politiikat sukupuoleen tai etniseen taustaan perustuvan syrjinnän poistamiseksi
- k) kulttuuriin ja urheiluun liittyvät aloitteet
- l) kulttuuriperinnön suojeluun ja kehittämiseen tähtäävät politiikat
- m) kansalaisläheinen sosiaalipolitiikka
- n) yleissivistävä ja ammatillinen koulutus
- o) terveys- ja sosiaalipalvelut
- p) muuttovirtojen hallinta, muuttajien vastaanotto- ja kotouttamispolitiikka
- q) asuminen
- r) turvajärjestelyt
- s) julkiset hankinnat
- t) paikallisdemokratia ja kansalaisten osallistuminen.

1.12 **huomauttaa**, että alueellisen ja paikallisen kehityksen vahvistaminen on tärkeää Turkin kaikkien alueiden taloudellisen ja yhteiskunnallisen edistymisen kannalta. Tähän liittyen komitea pitää tärkeänä, että keskushallinnon tehtävien hajauttamista alue- ja paikallisviranomaisille edistetään ja kiirehditään.

1.13 **korostaa**, että on välttämätöntä kutsua alue- ja paikallistaso ajoissa mukaan jäsenyyssuorituksen ja että **ympäristöala**, joka on yksi alue- ja paikallistaso kannalta keskeisistä unionin lainsäädännön osista, asetetaan tärkeysjärjestyksessä korkealle sijalle. Komitea **toteaa**, että ympäristökysymyksissä on jo tapahtunut jonkin verran edistystä, ja hallinnon kapasiteettia on vahvistettu, mutta sitä on vahvistettava edelleen, etenkin asiaankuuluvien hallintojen välisen koordinoinnin parantamiseksi.

1.14 **toteaa**, että alue- ja paikallisviranomaiset vastaavat suuresta osasta EU:n lainsäädännön täytäntöönpanosta ja niillä on siten keskeinen rooli Turkin mahdollisessa jäseneksi liittymisessä. EU:n jäsenvaltioiden alue- ja paikallisviranomaiset voivat tiiviin hanketasolla tapahtuvan yhteistyön avulla osaltaan tukea uudistusten ja EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoa alue- ja paikallistasolla.

1.15 **tiedottaa** Turkin jäsenyydestä aiheutuvat erityiset haasteet, jotka liittyvät yhteisen maatalouspolitiikan, koheesiopolitiikan sekä työntekijöiden vapaan liikkuvuuden soveltamiseen tulevaisuudessa.

1.16 **tukee** komission näkemystä, jonka mukaan on välttämättä laadittava vaikutusanalyysi, toimeenpanosuunnitelma sekä budjetti- ja rahoituskehys.

1.17 **toivoo** Turkin paikallisviranomaisten kanssa käytävän vuoropuhelun tiivistämistä, kuten aikaisempienkin jäsenyyttä anoneiden maiden kohdalla tapahtui.

1.18 **korostaa**, että kidutuksen ja pahoinpitelyn, vähemmistöjen oikeuksien ja vapauden, kaikkien uskonosuuksien kunnioittamisen (etenkin kysymys kaikkien uskonosuuksien tasapuolisuudesta oikeudellisesta asemasta), naisten syrjinnän ja heihin kohdistuvan väkivallan sekä lapsityötä koskevien ILO:n standardien suhteen on olennaista noudattaa ehdotonta tinkimättömyyttä.

1.19 **korostaa** tarvetta vahvistaa alue- ja paikallistaso hallinnollista suorituskykyä, jotta voidaan taata EU:n lainsäädännön tehokas täytäntöönpano ja soveltaminen.

1.20 **katsoo**, että Turkin hallituksella on selvä velvollisuus tunnustaa täysimääräisesti ja varauksetta kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden olemassaolo sekä kunnioittaa ilman mitään ennakkoehtoja tai poikkeuksia kaikkien Euroopan unionin kansalaisten ihmis- ja yksilöoikeuksia.

2 Alueiden komitean suosituksen

ALUEIDEN KOMITEA

2.1 **kehottaa** komissiota kutsumaan alue- ja paikallisviranomaiset osallistumaan aktiivisesti strategiassaan mainittujen kolmen pilarin ja etenkin EU:n jäsenvaltioiden ja Turkin kansalaisten välistä vahvaa ja laajaa poliittista ja kulttuurivuoropuhelua koskevan kolmannen pilarin täytäntöönpanoon.

2.2 **kehottaa** komissiota käynnistämään tiiviissä yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa tiedotuskampanjan, jonka avulla EU:n kansalaiset saavat tietoa suhteista Turkkiin, sekä tukemaan vaihto-ohjelmia, jotka osaltaan lisäävät EU:n kansalaisten ja Turkin yhteiskunnan keskinäistä ymmärrystä.

2.3 **kannustaa** komissiota hyödyntämään EU:n jäsenvaltioiden alue- ja paikallisviranomaisten kokemuksia paikallisdemokratian sekä alue- ja paikallishallinnon kehittämistä.

2.4 **suosittelee**, että komissio käsittelee vuoden 2005 lopussa julkaistavassa seuraavassa Turkin asemaa koskevassa tiedonannossaan myös Turkin alue- ja paikallisviranomaisten roolia sekä vaatimusta sellaisen itsenäisen, valtiollista tasoa alemman tason luomisesta, joka integroidaan tiiviisti paikallista ja alueellista kehitystä koskevien strategioiden laatimiseen sekä EU:n rakennerahasto-ohjelmien ja muiden alueellisten kehitysaloitteiden toimeenpanoon.

2.5 **suosittelee**, että perustetaan alueiden komitean ja Turkin paikallis- ja alueviranomaisten välinen neuvoo-antava sekakomitea, kuten aikaisempienkin ehdokasmaiden kohdalla on tehty.

2.6 **kehottaa** Turkin hallitusta kiirehtimään hajautetun julkishallinnon uudistusta, jotta se voidaan toteuttaa mahdollisimman pian lopullisesti ja kestäväällä tavalla. Kyseessä on alueiden taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen kannalta keskeinen tekijä.

2.7 **suosittelee**, että alue- ja paikallisviranomaisille myönnetään uudistusten täytäntöönpanon edellyttämä rahoitus ja järjestetään henkilöstöresurssit. Erityistä huomiota tulee kiinnittää Turkin kaikkein heikoimmassa asemassa olevien alueiden taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kehitykseen.

2.8 **katsoo**, että rakenne- ja koheesiorahastoista voi olla hyötyä etenkin Turkin kaakkoisosan alueiden yhteiskunnalliselle ja taloudelliselle kehitykselle.

2.9 **kehottaa** sen vuoksi käynnistämään konkreettisia aloitteita, joilla tuetaan alue- ja paikallisviranomaisten hallintokapasiteettia rakennetukien käytössä, ja kehottaa myös Turkin hallitusta varaamaan tarvittavat varat toimien osarahoittamiseksi.

2.10 **kehottaa** antamaan vaaleilla valituille alue- ja paikallistason edustajille entistä enemmän toimivaltaa ja tehtäviä sekä

lisäämään vastaavasti alue- ja paikallisviranomaisille myönnetäviä julkisia varoja.

2.11 **kehottaa** luomaan aluekehityspolitiikalle oikeuskehysten.

2.12 **kehottaa** Turkin hallitusta ryhtymään toimiin, joilla varmistetaan, että maassa pystytään soveltamaan unionin lainsäädäntöä myös paikallis- ja aluetasolla.

2.13 **kehottaa** Turkkiä ryhtymään tarvittaviin toimiin komission suosituksessaan ilmaisemien huolenaiheiden poistamiseksi, eritoten niiden, jotka koskevat ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä perusoikeuksien ja -vapauksien täysimääräistä toteutumista kaikkien kansalaisten, myös vähemmistöjen, kohdalla.

2.14 **kehottaa** Turkin hallitusta kehittämään ja laajentamaan paikallisen ja alueellisen itsehallinnon periaatetta Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan mukaisesti sekä takaamaan kansalaisten täysimääräinen ja suora osallistuminen.

2.15 **odottaa**, että Turkin hallitus ryhtyy antamansa vahvistuksen pohjalta toimiin ratifioidakseen pöytäkirjan Ankaran sopimuksen mukauttamisesta ennen varsinaisten liittymisneuvottelujen alkamista.

2.16 **kehottaa** Turkkiä noudattamaan varauksettomasti kansainvälistä oikeutta sekä hyvien naapuruussuhteiden periaatetta.

2.17 **on valmis esittämään** sopivan tilaisuuden tullen vastaisuudessaakin näkemyksiään Turkin edistymisestä liittymisvalmisteluissa paikallisesta ja alueellisesta näkökulmasta ja kehottaa painokkaasti Euroopan unionia kuulemaan alueiden komiteaa tulevien määräaikaistomusten laatimisen yhteydessä.

Bryssel 6. heinäkuuta 2005

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Peter STRAUB